

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ : історичний**

Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова
«27 серпня 2019»

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.03 014.03 Середня освіта (Історія)
Освітня програма Історія, правознавство

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 032 Історія та археологія
Освітня програма Історія та археологія

2019-2020 навчальний рік

Розробники: Калкутіна Наталія Володимирівна, старший викладач кафедри історії, кандидат історичних наук _____ (Калкутіна Н. В.), Чернявська Катерина Вікторівна, старший викладач кафедри історії, кандидат історичних наук _____ (Чернявська К.В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Нормативна/ Варіативна	
	Галузь знань 03 Гуманітарні науки		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – презентація за обраною темою	Спеціальність (професійне спрямування): 014.03 Середня освіта (Історія); 032 Історія та археологія	<i>Рік підготовки:</i>	
Загальна кількість годин 150		2-й	
		<i>Семестр</i>	
		3-й	
		<i>Лекції</i>	
		22	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,1 самостійної роботи студента		Ступінь: бакалавр	<i>Семінарські</i>
	28		
	<i>Лабораторні</i>		
	-		-
	<i>Самостійна робота</i>		
	100		
	Вид контролю: залік		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 150 год.: 50 год. – аудиторні заняття, 100 год. – самостійна робота (30% /70 %).

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Нормативна/ Варіативна	
	Галузь знань 03 Гуманітарні науки		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – презентація за обраною темою	Спеціальність (професійне спрямування): 014.03 Середня освіта (Історія); 032 Історія та археологія	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин 150		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
		14	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента	Ступінь: бакалавр	Семінарські	
		2	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		134	
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 150 год.: 16 год. – аудиторні заняття, 134 год. – самостійна робота (8% ~ 92%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: опанування теорії і практики пошуку, виявлення, пізнання, аналізу й використання джерел як в науково-дослідній, так і в педагогічній діяльності, оволодіння сучасними методами критики джерел, здобування джерельної інформації, перевірки її достовірності.

Завдання:

- поглиблене вивчення та закріплення теоретичних положень і фактологічного матеріалу джерелознавства;
- опанування навичок роботи з різними видами історичних джерел;
- формування вмінь щодо збору, аналізу та інтерпретації наукової інформації;
- розвиток фахових компетентностей;
- вдосконалення навичок науково-дослідницької роботи;
- формування високої дослідницької культури.

Передумови для вивчення дисципліни: Курс «Джерелознавство» носить прикладний характер, його тематика опирається на узагальнення знань і навичок, отриманих при вивченні інших загальних професійних дисциплін і дисциплін спеціалізації навчального плану зі спеціальності «Середня освіта (Історія)» таких як : « Історія України», «Спеціальні історичні дисципліни», «Палеографія» та ін. Зміст курсу дозволяє студентам оволодіти основними поняттями, концепціями і методами у вивченні джерельної бази історії України, отримати навички самостійного аналізу та інтерпретації історичних джерел.

Очікувані результати навчання (відповідно до ОПП):

1. Знання видів, форм та джерел історичної інформації, методів їх дослідження.
2. Використання принципів і методів збору, систематизації, узагальнення і використання інформації, проведення наукових досліджень за профілем спеціальності.
3. Обізнаність у наукових стандартах та відповідність їм щодо точності та обсягу локалізованої документації, використаної та процитованої в завданнях та висновках практичної підготовки.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями**

I. Загальнопредметні:

1. **Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.** Вміння формулювати задачу, для її вирішення використовувати потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку.
2. **Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.** Знання стандартів, необхідних для наукового дослідження та публікування, зокрема критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
3. **Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності,** навички історіографічного й джерелознавчого аналізу, володіння методами пошуку нових форм дослідження, вміння будувати логічно завершений педагогічний процес у навчальних закладах різного типу і рівня акредитації.

II. Фахові:

1. **Вміння аналізувати джерела.** Пошук, розуміння та використання архівних, музейних джерел з історії, та права.
2. **Здатність володіти** навичками історіографічного й джерелознавчого аналізу та методами пошуку нових форм дослідження
3. **Здатність вести** пошукову краєзнавчу роботу, виявляти, досліджувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства.

Тема 1. Джерелознавство як галузь історичної науки

Реальний світ і його пізнання. Специфіка історичного пізнання. Історичне минуле у свідомості історика. Специфіка історичного дослідження. Структура історичної науки. Предмет джерелознавства. Джерелознавство як комплексна дисципліна. Цілі і задачі джерелознавства. Принципи джерелознавства. Методи джерелознавства. Джерелознавство в системі історичних та інших суспільних наук. Джерелознавство на уроках історії в середній школі. Історіографія проблеми. Характеристика основної навчальної літератури.

Тема 2. Становлення та розвиток джерелознавства

Історіографія джерелознавства. Джерелознавство як проблема національної історії. Вітчизняне джерелознавство XIX - поч. XX ст. Закордонне джерелознавство XIX - поч. XX ст. Радянське джерелознавство. Джерелознавство в інших країнах у XX ст. Сучасне джерелознавство.

Тема 3. Поняття історичного джерела

Визначень понять «джерело», «першоджерело», «вторинне джерело». Джерело: феномен культури і реальний об'єкт пізнання. Джерело як дослідницька проблема. Джерело: антропологічний орієнтир гуманітарних наук. Джерела як засіб пізнання для історика.

Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання.

Тема 4. Класифікація історичних джерел

Проблема класифікації історичних джерел. Поняття про класифікацію. Цілі і задачі класифікації. Класифікація історичних джерел по типах. Письмові історичні джерела. Речовинні історичні джерела. Мова як історичне джерело (лінгвістичні джерела). Усні (фольклорні) джерела. Етнографічні джерела. Кінофотодокументи як історичне джерело. Фонодокументи як історичне джерело. Перехідні групи джерел.

Тема 5. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел

Евристичне виявлення історичних джерел. Відбір історичних джерел. Класифікації та формування їх комплексів. Атрибуція історичних джерел. Встановлення походження. Формулярно-клаузульний аналіз. Текстологічне й герменевтичне вивчення. Поняття методики історичного джерелознавства. Етапи роботи з джерелами. Методика пошуку та виявлення джерел. Дослідження джерел. Джерелознавча критика. Методика роботи з масовими джерелами.

Кредит 3. Речові та архітектурні джерела

Тема 6. Огляд речових джерел

Загальна класифікація речових джерел. Нумізматичні джерела. Предмети озброєння. Предмети одягу

Тема 7. Архітектурні джерела

Загальна класифікація архітектурних джерел. Огляд та особливості дослідження.

Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела.

Тема 8. Зображувальні джерела

Загальний огляд зображальних джерел. Графічні книжкові зображення. Портретні зображення. Жанрові та історичні зображальні джерела. Кінофотовідеодокументи (аудіовізуальні). Картографічні джерела. Боністичні джерела (зображальний аспект). Народні картини.

Тема 9. Огляд усних джерел

Загальний огляд усних джерел. Прозові усні джерела. Усні історичні твори.

Тема 10. Лінгвістичні джерела.

Загальна характеристика лінгвістичних джерел. Антропонімічні джерела. Топонімічні джерела. Слова іншомовного походження.

Кредит 5. Писемні та друковані джерела.

Тема 11. Огляд писемних джерел

Класифікація письмових джерел. Роди письмових джерел. Види письмових джерел. Основні сховища письмових джерел.

Тема 12. Періодика як вид джерел

Поява першої української періодики. Особливості класифікації за змістом та часом видання. Критерії відбору та пошуку.

Тема 12. Джерела особового походження.

Велика кількість різномірних словесних джерел, об'єднаних спільною ознакою походження. Основними видами таких джерел є спогади (мемуари), щоденники, приватне листування, життєписи, автобіографії, подорожні нотатки тощо.

4. Структура навчальної дисципліни денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин					Форма контролю
		Усього	У тому числі				
			лекції	семін.	практ.	самост.	
Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства							
1	Джерелознавство – як галузь історичної науки	2	2	2			
2	Становлення та розвиток джерелознавства	24				22	
3	Поняття історичного джерела	4	2	2			
	Разом за кредит	30	4	4		22	ККР
Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання							
4	Класифікація історичних джерел	14	2	2		10	
5	Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	16		2		14	
	Разом за кредит	30	2	4		24	ККР
Кредит 3. Речові та архітектурні джерела							
6	Огляд речових джерел		2	2		11	
7	Архітектурні джерела		2	2		11	
	Разом за кредит	30	4	4		22	ККР
Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела							
8	Зображальні джерела		2	2		6	
9	Огляд усних джерел		2	4		4	
10	Лінгвістичні джерела.		2	2		6	
	Разом за кредит	30	6	8		16	ККР
Кредит 5. Писемні та друковані джерела							
11	Огляд писемних джерел		2	4		4	
12	Періодика як вид джерел		2	2		6	
13	Джерела особового походження.		2	2		6	
	Разом за кредит	30	6	8		16	ККР
Усього годин		150	22	28		100	залік

4. Структура навчальної дисципліни заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин					Форма контролю
		Усього	У тому числі				
			лекції	семін.	практ.	самост.	
Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства							
1	Джерелознавство – як галузь історичної науки	10	2			8	
2	Становлення та розвиток джерелознавства	10		2		8	
3	Поняття історичного джерела	10	2			8	
	Разом за кредит	30	4	2		24	ККР
Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання							
4	Класифікація історичних джерел	15	2			13	
5	Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	15	2			13	
	Разом за кредит	30	4			26	ККР
Кредит 3. Речові та архітектурні джерела							
6	Огляд речових джерел	15	2			13	
7	Архітектурні джерела	15				15	
	Разом за кредит	30	2			28	ККР
Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела							
8	Зображальні джерела	10	2			8	
9	Огляд усних джерел	10				10	
10	Лінгвістичні джерела.	10				10	
	Разом за кредит	30	2			28	ККР
Кредит 5. Писемні та друковані джерела							
11	Огляд писемних джерел	10	2			8	
12	Періодика як вид джерел	10				10	
13	Джерела особового походження.	10				10	
	Разом за кредит	30	2			28	ККР
Усього годин		150	14	2		134	залік

5. Теми лекційних занять денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства	4
1	Джерелознавство – як галузь історичної науки	2
2	Поняття історичного джерела	2
	Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання	2
3	Класифікація історичних джерел	2
	Кредит 3. Речові та архітектурні джерела	4
4	Огляд речових джерел	2
5	Архітектурні джерела	2
	Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела	6
6	Зображальні джерела	2
7	Огляд усних джерел	2
8	Лінгвістичні джерела.	2
	Кредит 5 . Писемні та друковані джерела	6
9	Огляд писемних джерел	2
10	Періодика як вид джерел	2
11	Джерела особового походження.	2
	Всього:	22

Теми лекційних занять заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства	4
1	Джерелознавство – як галузь історичної науки	2
2	Становлення та розвиток джерелознавства	
3	Поняття історичного джерела	2
	Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання	4
4	Класифікація історичних джерел	2
5	Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	2
	Кредит 3. Речові та архітектурні джерела	2
6	Огляд речових джерел	2
7	Архітектурні джерела	
	Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела	2
8	Зображальні джерела	2
9	Огляд усних джерел	
10	Лінгвістичні джерела.	
	Кредит 5. Писемні та друковані джерела	2
11	Огляд писемних джерел	2
12	Періодика як вид джерел	
13	Джерела особового походження.	
	Всього:	14

6. Теми семінарських занять *денна форма навчання*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства	4
1	Джерелознавство як наукова дисципліна	2
2	Становлення та розвиток джерелознавства	
3	Історичне джерело.	2
	Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання	4
3	Класифікація історичних джерел	2
4	Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	2
	Кредит 3. Речові та архітектурні джерела	4
6	Речові джерела	2
7	Архітектурні джерела	2
	Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела	8
8	Зображальні джерела	2
9	Огляд усних джерел	4
10	Лінгвістичні джерела.	2
	Кредит 5. Писемні та друковані джерела	6
11	Огляд писемних джерел	2
12	Періодика як вид джерел	2
13	Джерела особового походження.	2
	Всього:	28

Теми семінарських занять *заочна форма навчання*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства	
1	Джерелознавство як наукова дисципліна	
2	Становлення та розвиток джерелознавства	2
3	Історичне джерело.	
	Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання	
3	Методи та методика джерелознавчого дослідження	
4	Класифікація історичних джерел	
	Кредит 3. Речові та архітектурні джерела	
6	Речові джерела	
7	Архітектурні джерела	
	Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела	
8	Зображальні джерела	
9	Усні джерела	
	Кредит 5. Писемні та друковані джерела	
11	Писемні джерела	
12	Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	
	Всього	2

7. Теми практичних занять

Робочим планом не передбачено

8. Теми лабораторних занять

Робочим планом не передбачено

9. Самостійна робота денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства	20
1	Джерелознавство як спеціальна історична дисципліна. Термінологічні проблеми джерелознавства. Сучасна джерелознавча парадигма	20
2		
	Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання	20
3	Джерела з історії східних слов'ян. Київської Русі та південно-західних руських князівств (від найдавніших часів до середини XIV ст.)	20
	Кредит 3. Речові та архітектурні джерела	20
5	Джерела історії України (середина XIV - перша половина XVII ст.)	20
	Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела	10
8	Джерела історії України періоду Визвольної війни середини XVII ст.	10
	Кредит 5. Писемні та друковані джерела	30
11	Використання усних історичних досліджень в навчальній та науково-дослідній роботі	30
	Всього	100

Самостійна робота заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Теоретико – методологічні засади джерелознавства	24
1	Джерелознавство як наукова дисципліна	8
2	Становлення та розвиток джерелознавства	8
3	Історичне джерело.	8
	Кредит 2. Історичні джерела, класифікація, методика пошуку, опрацювання та використання	26
3	Класифікація історичних джерел	13
4	Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	13
	Кредит 3. Речові та архітектурні джерела	28
6	Речові джерела	13
7	Архітектурні джерела	15
	Кредит 4. Зображувальні, усні та лінгвістичні джерела	28
8	Зображувальні джерела	8
9	Огляд усних джерел	10
10	Лінгвістичні джерела.	10
	Кредит 5. Писемні та друковані джерела	28
11	Огляд писемних джерел	8
12	Періодика як вид джерел	10
13	Джерела особового походження.	10
	Всього:	134

10. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);

II – підготовка доповіді з висвітленням заданої проблеми. (для студентів ДФН).

Підготовка та захист контрольної роботи.

Контрольна робота є складовою підсумкового контролю, що передбачено навчальним планом спеціальності. Об'єктом оцінювання знань студентів є матеріал дисципліни, що засвоєний ними протягом навчання.

Головна мета індивідуальних занять – поглибити і систематизувати вивчення найбільш важливих, складних та актуальних тем курсу.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання.

- 1) Детальне опрацювання відповідних джерел та літератури;
- 2) Логічна та структуровано презентація на обрану тему;
- 3) Захист результатів власного дослідження з обґрунтуванням та відповідними висновками.

Реферат, презентації, опис та аналіз історичних джерел.

Теми рефератів

1. Джерелознавчі дослідження в Науковому товаристві імені Т.Шевченка.
2. Джерелознавчі дослідження українських істориків діаспори.
3. Хроніки та хронографи як історичне джерело.
4. Літописи як історичне джерело.
5. Джерела з історії України в архівах Канади і Сполучених Штатів Америки.
6. Основні комплекси речових джерел з історії України.
7. Історична інформація «Повісті минулих літ» та її значення для вивчення історії Київської Русі.
8. 1Джерела давньоруського права.
9. Літописи XVI – XVIII ст. як джерело до вивчення політичної історії України.
10. Джерелознавство як науковий напрямок XVIII ст. 1
11. Мемуари як джерело до історії революційних подій в Україні в 1917 – 1920 рр.
12. Епістолярна спадщина діячів культури та суспільно-політичного руху як історичне джерело.
13. Джерела до вивчення ЗУНР.
14. Речові джерела з історії України.
15. Зображальні джерела з історії України.
16. Усні джерела з історії України.
17. Лінгвістичні джерела з історії України.
18. Писемні джерела з історії України

11. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано

Е	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання

- а) при усних відповідях враховується:
 - повнота розкриття питання;
 - логіка викладення, культура мови;
 - вміння оперувати поняттями, датами; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
 - власний аналіз та аргументація висновків;
 - використання основної та додаткової літератури;
- б) при виконанні **письмових** завдань модульного контролю:
 - повнота розкриття питань;
 - цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки;
- в) вміння працювати та аналізувати першоджерела;
- г) робота з історичними картами.

Для визначення ступеню оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням, застосовуються наступні рівні досягнень студентів.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно**, коли він вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється **дуже добре** коли він вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, але допускає певні незначні неточності.

Студенту виставляється **добре** коли він володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та умінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється **достатньо** коли він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімальний **задовільно** коли він володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 300 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																Результат
Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість вилу)	Кількість робіт	Кр. № 1		Кр. № 2		Кр. № 3			Кр. № 4			Кр. № 5			
			Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	
Семінарські заняття	5	16	5	10	10	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	80
Контроль на семінарах та лекціях	5	13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	65
Контрольна робота	20	5		20		20			20			20			20	100
ІНДЗ за заданою тематикою (робота з текстами)	15	3	15	15		15										45
ІНДЗ за заданою тематикою (повідомлення)	5	5		5	5	5			5						5	25
ІНДЗ-практикум робота з джерелом	10	12		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	120
Глосарій (термінологічний словник)	5	13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	65
			100		100		100			100			100			500

12. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

13. Методи навчання

Аудиторна, самостійна робота. Лекції (традиційні та проблемні), семінарські заняття, виконання тестових завдань.

14. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Волоніць В.С. Інструктивно-методичні матеріали до курсу «Методика джерелознавчих досліджень» / В.С. Волоніць. - Мариуполь: Акварель, 2015. – 45 с.

2. Волониць В.С. Інструктивно-методичні матеріали до курсу «Джерелознавство» для студентів спеціальності 7.020302 «Історія» / В.С. Волониць. - Мариуполь: Акварель, 2015. - 104 с.
3. Волониць В.С. Інструктивно-методичні матеріали до курсу «Джерелознавство» для студентів спеціальності 8.020302 «Історія» / В.С. Волониць. - Мариуполь: Акварель, 2015. - 103 с.
4. Волониць В.С. Джерелознавство. Навчальний посібник / В.С. Волониць. - Мариуполь: Акварель, 2015. – 240 с.

Базова

1. Антонович В.А. Курс лекцій з джерелознавства. 1880 – 1881 / В.Антонович // Історія України в університетських лекціях. – Київ, 1995.
2. Введение в специальные исторические дисциплины: Учебное пособие / Под ред. Т. Гусаровой. – 1990. – 280 с.
3. Введенський А. Допоміжні історичні дисципліни / А.Введенський. – К., 1963. – 208 с.
4. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні: Навчальний посібник / Я.І. Жупанський – Львів: Світ. – 1997. – 264 с.
5. Історичне джерелознавство: Підручник / Калакура Я.С, Войцехівська І.Н., Павленко С.Ф. та ін. – К.:Либідь, 2003. – 488 с.
6. Клепатський П.Г. Огляд джерел до історії України: Курс лекцій / П.Г. Клепатський. – Кам'янець-Подільський, 1920.
7. Макарчук С.А. Писемні джерела з історії України / С.А.Макарчук. – Львів, 1999.
8. Медушевская О.М. Источниковедение: теория, история и метод / О.М Медушевская. - Москва, 1996.
9. Янин В.Л. Очерки комплексного источниковедения / В.Л. Янин – Москва, 1977.
10. Борщевский В.Я. Источниковедение истории СССР. Учеб. пособ. / В.Я. Борщевский. - К., 1985.- 232 с.
11. Булыгин И.А. Предмет и задачи источниковедения. Текст лекций / Булыгин И.А. - М., 1983.- 36 с.
12. Введение в специальные исторические дисциплины. Учеб. пособ. М., 1990.- 122 с.
13. Довгопол В.М., Литвиненко М.А. Лях Р.Д. Джерелознавство історії Української РСР. Навч. посібник/ В.М. Довгопол, М.А. Литвиненко, Р.Д. Лях. - К., 1986.- 239 с.
14. Евграфов Е.М. Кинофотодокументы как исторический источник. Учебн. пособие / Е.М Евграфов. - М., 1973.- 46 с.
15. Источниковедение истории СССР. Учебник. М., 1973.- 559 с. 2-е изд. М., 1981.
16. Источниковедение истории СССР XIX - начала XX в. Учебн. пос- М., 1973.- 469 с.
17. Источниковедение. Теория. История. Метод. Учеб. пособ.- М., 1998.- 702 с.
18. Ковальський Н.П. Источниковедение истории Украины XVI-XVII вв. / Н.П. Ковальський. - Днепропетровск, 1978-1979.- 414 с.
19. Медушевская О.М. Теоретические проблемы источниковедения Учеб. пособ. / О.М. Медушевская.- М., 1977.- 86 с.
20. Медушевская О.М. Современное зарубежное источниковедение. Учеб. пособ. / О.М. Медушевская. - М., 1983.- 142 с.
21. Медушевская О.М. История источниковедения в XIX-XX вв. Учеб. пособ. / О.М. Медушевская. - М., 1988.- 71 с.
22. Могильницкий Б.Г. Введение в методологию истории. Учеб. пособ. / Б.Г. Могильницкий. - М., 1989.
23. Пронштейн А.П., Данилевский И.Н. Вопросы теории и методики исторического исследования / А.П. Пронштейн, И.Н. Данилевский. - М., 1986.- 208 с.
24. Стрельский В.И. Теория и методика источниковедения истории СССР / В.И. Стрельский. - К., 1998.

25. Швидько А.К. Анализ источников по социально-экономической истории Левобережной Украины (вторая половина XVII - первая половина XVIII в.) / А.К. Швидько. Учеб. пособ.- Днепропетровск, 1981.- 108 с.

Допоміжна

Джерела

1. Памятники литературы Древней Руси / Сост. И общ. ред. Л.А.Дмитриева и Д.С. Лихачёва. 1978-1989. Т. 1-10.
2. Памятники русского права / Под ред. СВ. Юшкова. М., 1952-1963. Вып. 1-8.
3. Патерик Киево-Печерского монастыря / Под ред. Д.И. Абрамовича. СПб., 1981.
4. Правда Русская / Подред Б.Д. Грекова. - М. -1993.Т. 1-3.

Довідники

1. Будовниц П.М. Словарь русской, украинской и белорусской письменности и литературы до XVIII в. / П.М. Будовниц - М., 1992.- 398 с.
2. Джерелознавство історії України: Довідник / НАН України. Ін-т укр. археогр. та джерел, ім. М.С.Грушевського.- К., 1998.- 212 с.
3. Лисовский Н.М. Библиография русской периодической печати 1703-1900. / Н.М. Лисовский. - Т. 1-2. Репринт. 1995.
4. Справочник научног оработника. Архивы. Документы. Исследователь. Изд.2-е, перер. и доп.- Львов: Вища школа, 1983.- 499 с.
5. Справочники по историидореволюционнойРоссии.Библиогр. указ/ Под ред. П.А. Зайончковского. 2-е изд. М., 1978.

Література

1. Актовое источниковедение. Сб.ст. М., 1999.- 272 с.
2. Бельчиков Н.Ф. Литературное источниковедение / Н.Ф.Бельчиков. - М., 1983.- 272 с.
3. Вспомогательные исторические дисциплины: историография и теория. -К., 1988.
4. Голубцов В.С. Мемуары как источник по истории советского общества / В.С. Голубцов. - М., 1990.- 114 с.
5. Ерошкин Н.П. Очерки истории государственных учреждений дореволюционной России / Н.П. Ерошкин.- М., 1967.- 395 с.
6. Иванов Г.М. Исторический источник и историческоепознание / Г.М. Иванов.-Томск, 1983.- 222 с.
7. Литвак Б.Г. Очерки источниковедения массовой документации: XIX -начало XX вв. / Б.Г. Литвак. - М., 1979.- 294 с.
8. Пронштейн А.П. Методика исторического источниковедения / Пронштейн А.П. 2-е изд.- Ростов н/Д. 1976.
9. Пушкарёв Л. Н. Классификация русских письменных источников по отечественной истории / Л. Н. Пушкарёв.- М., 1975.- 281 с.
10. Санцевич А.В. Джерелознавство з історії Української РСР післявоєнного періоду / А.В. Санцевич. - К., 1992.- 203 с.
11. Санцевич А.В. Методика исторического исследования / А.В.Санцевич. - К., 1994.- 190 с.
12. Тартаковский А.Г. Русская мемуаристика и историческое сознание XIX века / А.Г. Тартаковский. - М., 1997.-357 с.
13. Творогов О.В. Древнерусские хронографы / О.В. Творогов.- Л., 1975.- 320 с.
14. Тихомиров М.Н. Русское летописание / М.Н. Тихомиров. - М., 1979.- 384 с.
15. Фарсобин В.В. Источниковедение и его метод. Опыт анализа понятий и терминологии / В.В. Фарсобин. - М., 1983.- 231 с.
16. Матяш І.Б. Особа в українській архівістиці: Біографічні нариси / І.Б Матяш. - К.: УДНДІАСД, 2001.-226 с.
17. Матяш І.Б. Українська архівна періодика 1920-1930-х рр.: історія, бібліографія, бібліометрія / І.Б Матяш. - К.:УДНДІАСД, 1999.- 477 с.
18. Блок Марк. Апология истории или ремесло историка / М. Блок.- М., 1986.- 256 с.

19. Варшавчик М.А. Историко-партийное источниковедение: Теория. Методология. Методика / М.А. Варшавчик. -К., 1984.-319 с.
20. Кабанов В.В. Источниковедение советского общества / В.В Кабанов. - М., 1997.
21. Клейн Л.С. Археологические источники / Л.С. Клейн.- Л., 1978.
22. Мерзой А.Ц. Основные задачи критики источников / А.Ц.Мерзой. - М., 1998.
24. Пронштейн А.П., Задера А.Г. Методика работы над историческими источниками / А.П. Пронштейн., А.Г. Задера - М., 1997.
25. Самошенко В.Н. История архивного дела в дореволюционной России: Учебн. пособие / В.Н. Самошенко. - М.: Высшая школа, 1989.- 215 с.
26. Стрельский В.И. Основные принципы научной критики источников по истории СССР / В.И. Стрельский. - К., 1991.
27. Черноморский М.Н. Мемуары как исторический источник / М.Н.Черноморский. - М., 1999.
28. Черноморский М.Н. Периодическая печать / М.Н. Черноморский. - М., 1996.
29. Черноморский М.Н. Статистические источники / М.Н.Черноморский. - М., 1997.

15. Інформаційні ресурси

1. Писемні джерела з історії України. – Режим доступу: <http://www.google.com.ua>
2. Усні й письмові джерела історії України. – Режим доступу: gufer.net/history/677-usn-ypismov-dzherela.html
3. Мемуари сучасників як джерело з історії Української революції. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pviu/2009_4/2.pdf
4. Сага про Хервер: джерело з історії України часів нашестя гунів starozytnosti.blogspot.com/2012/08/blog-post_29.html
- 5.Писемні джерела з історії України. – Режим доступу: chtyvo.org.ua/authors/.../Pysemni_dzherela_z_istorii_Ukrainy/
6. Мицик Ю. Джерела з історії національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття. – Режим доступу: www.history.org.ua/?litera&id=8120&navStart=10
- 7.Історичні джерела та їх використання. – Режим доступу: www.history.org.ua/?termin=Dyplomat_sluzhba_Khmelnyskogo
8. www.history.org.ua/index.php?termin=Inst_Grushevskogo_NAN...
9. Археографічні комісії України. – Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki/
- 10.Джерела особового походження. – Режим доступу: www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_6_2011/11.pdf